

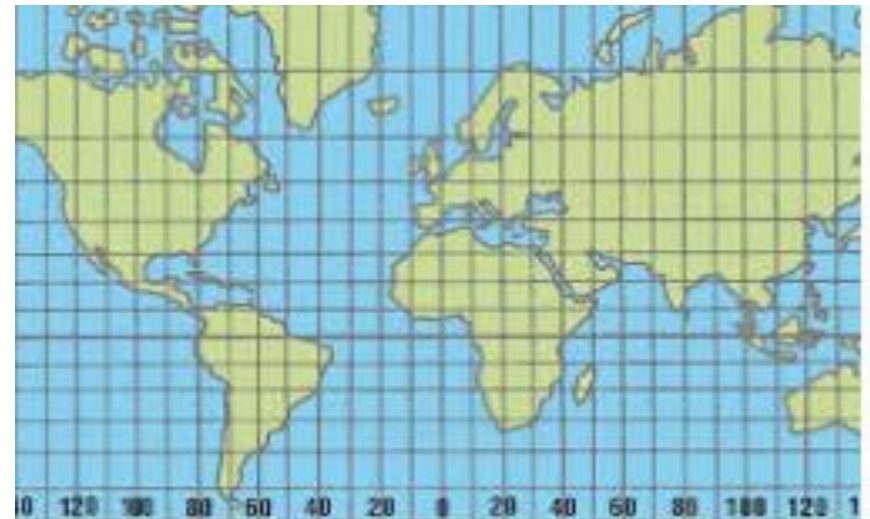
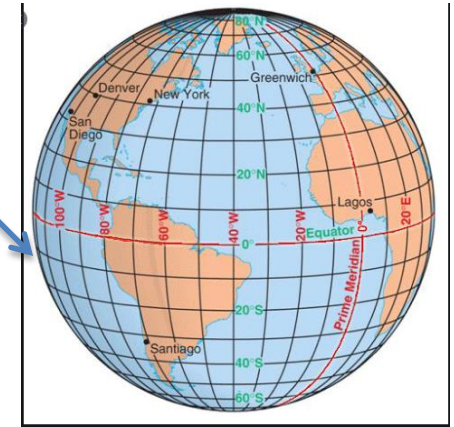
↑ ГЕОГРАФСКА-КАРТОГРАФСКА МРЕЖА,
ГЕОГРАФСКА ШИРИНА И ГЕОГРАФСКА
ДУЖИНА, ЧАСОВНЕ ЗОНЕ
проф Душанка Стајчић

Да се подсетимо градива из 5. разреда

- Главне стране света и њихове међународне ознаке
- Шта је глобус ?
- Шта је екватор и на ком степену се налази ?
- Шта су полови и на ком степену се налазе ?
- Шта су повратници и на ком степену се налазе ?
- Шта су поларници и на ком степену се налазе ?
- Које су последице Земљине ротације ?

ГЕОГРАФСКА КАРТА-умањени приказ Земљине површине или неког њеног дела на математички равној површини

ГЕОГРАФСКАУ МРЕЖУ –на глобусу
КАРТОГРАФСКУ МРЕЖУ – на карти
чине **ЗАМИШЉЕНЕ ЛИНИЈЕ** :
1.ПАРАЛЕЛЕ или **УПОРЕДНИЦИ**
2.МЕРИДИЈАНИ или **ПОДНЕВЦИ**

ПАРАЛЕЛЕ или УПОРЕДНИЦИ

- Замишљене **КРУЖНЕ** линије –код глобуса
- Замишљене **ХОРИЗОНТАЛНЕ** линије – код карте
- Почетна нулта **0°** паралела је **ЕКВАТОР**
- **Екватор** је најдужа паралела и дели Земљу на две

полулопте или хемисфере

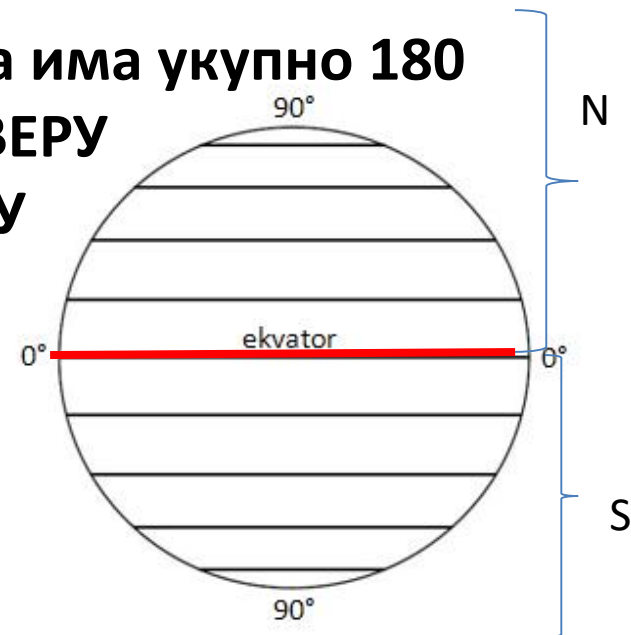
СЕВЕРНУ - N north и

ЈУЖНУ- S south

Дужина екватора је 40 075 км

Полови су најкраће паралеле- тачке

- Паралела има укупно **180**
- **90** на СЕВЕРУ
- **90** на ЈУГУ

ГЕОГРАФСКА ШИРИНА

је ЛУЧНО растојање неког места у односу на **ЕКВАТОР** према половима.

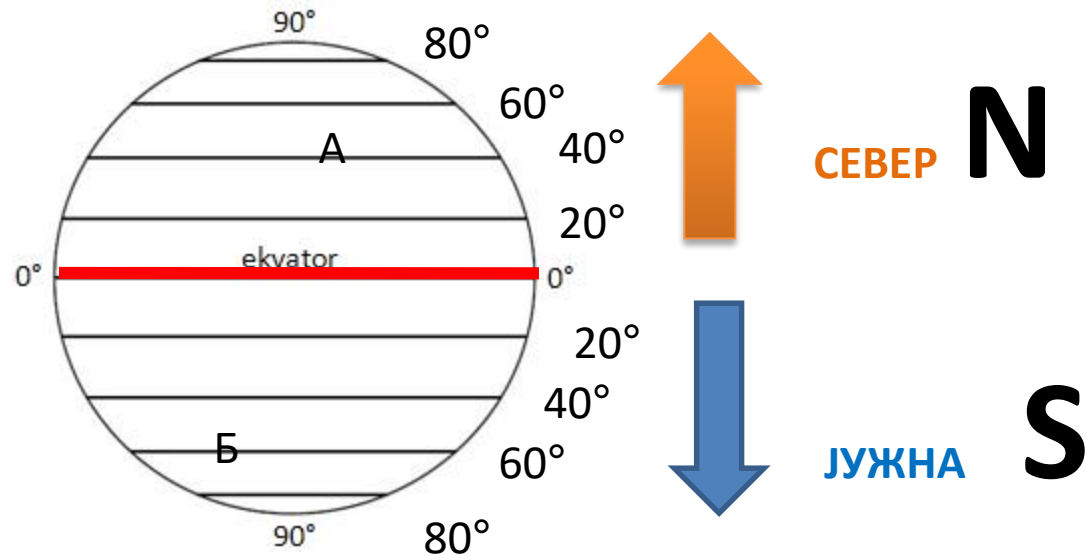
Па је она увек **СЕВЕРНА ГЕОГРАФСКА ШИРИНА - СГШ**

или **ЈУЖНА ГЕОГРАФСКА ШИРИНА-ЈГШ**

ПРИМЕР

Град који је обележене као **А** је на - **40 °СГШ**

Град који је обележен као **Б** је на **60 °ЈГШ**

МЕРИДИЈАНИ или ПОДНЕВЦИ

➤ Замишљене **ПОЛУКРУЖНЕ** линије , спајају два пола – на глобусу

➤ Замишљене **ВЕРТИКАЛНЕ ЛИНИЈЕ** – на карти

➤ Почетни меридијан је нулти **0° ГРИНИЧ**

➤ Заједно са **180** меридијаном дели

Земљу на две полулопте или хемисфере

ЗАПАДНУ или **W** west и

ИСТОЧНУ или **E** east

Меридијана укупно има **360** и сви су исте дужине

180 на **ЗАПАДНОЈ** полулопти или хемисфери и

180 на **ИСТОЧНОЈ** полулопти или хемисфери

Питање. Кроз који континент пролазе сви меридијани ?

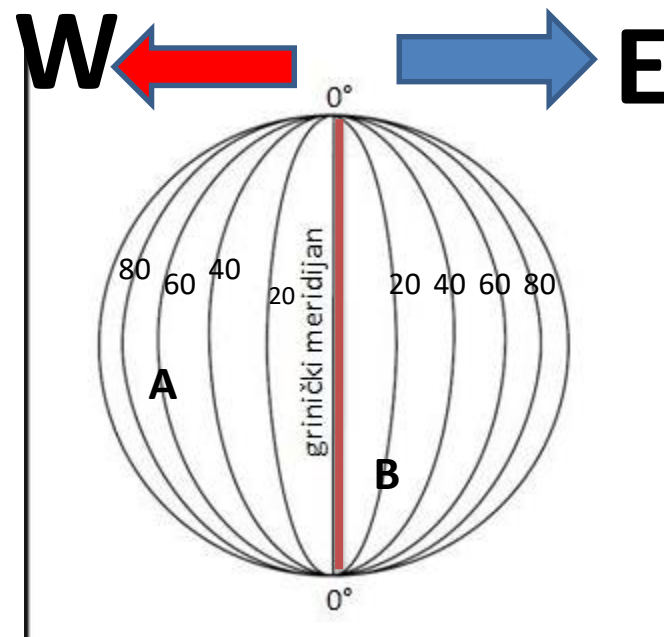
ГЕОГРАФСКА ДУЖИНА

Је лучно растојање неког места у односу на почетни меридијан **ГРИНИЧ 0°** и **180°** меридијан
Па је она **ЗАПАДНА ГЕОГРАФСКА ДУЖИНА- ЗГД**
и **ИСТОЧНА ГЕОГРАФСКА ДУЖИНА- ИГД**

ПРИМЕР

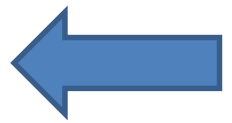
Град који је обележене као **A** је на - **60 °ЗГД**

Град који је обележен као **B** је на **20 °ИГД**

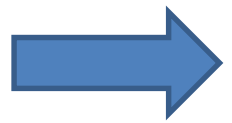

с

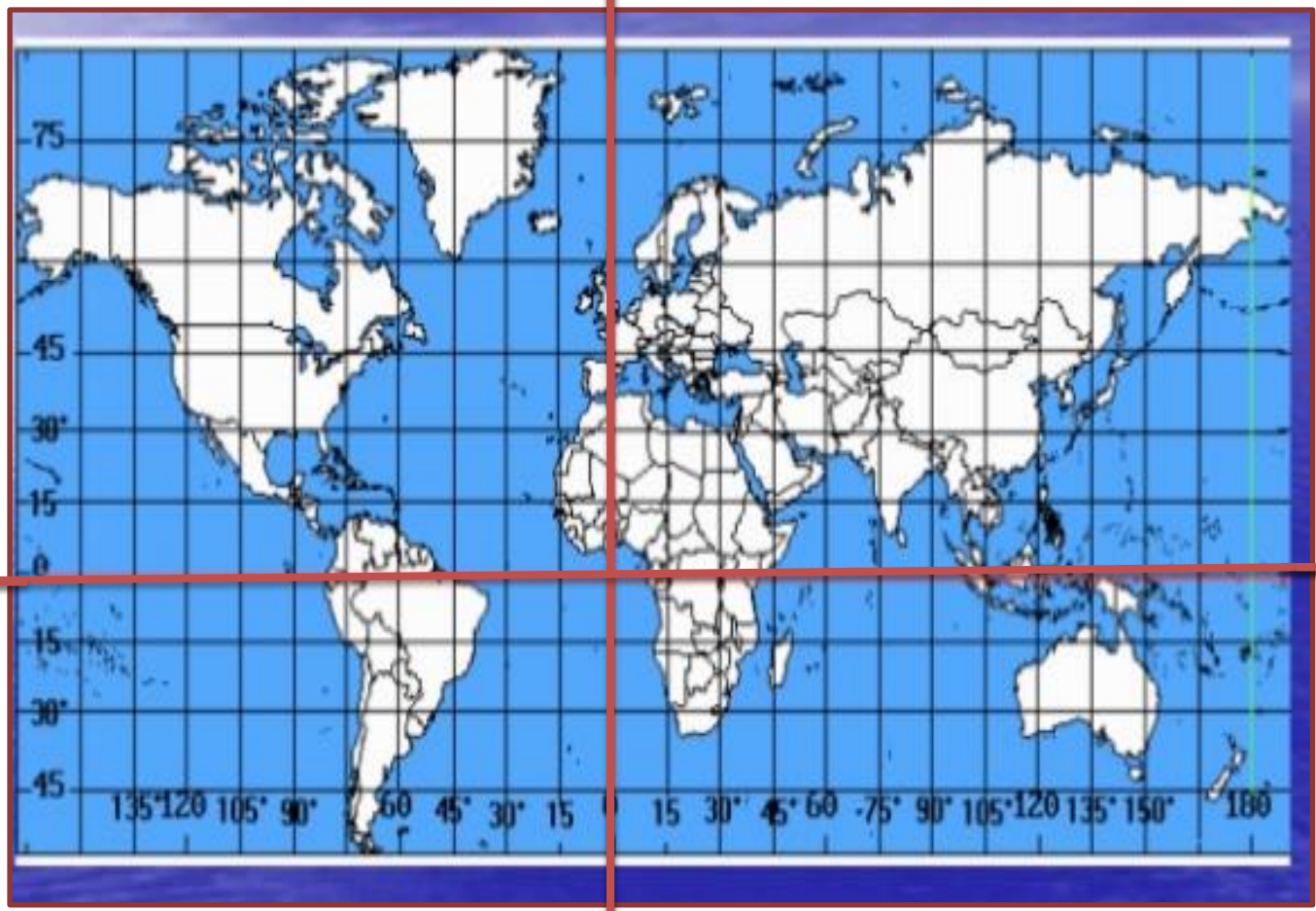
Западна географска
ДУЖИНА

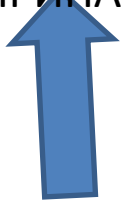
N

Источна географска
ДУЖИНА

Северна
Географска
ШИРИНА

W

E

Јужна
Географска
ШИРИНА

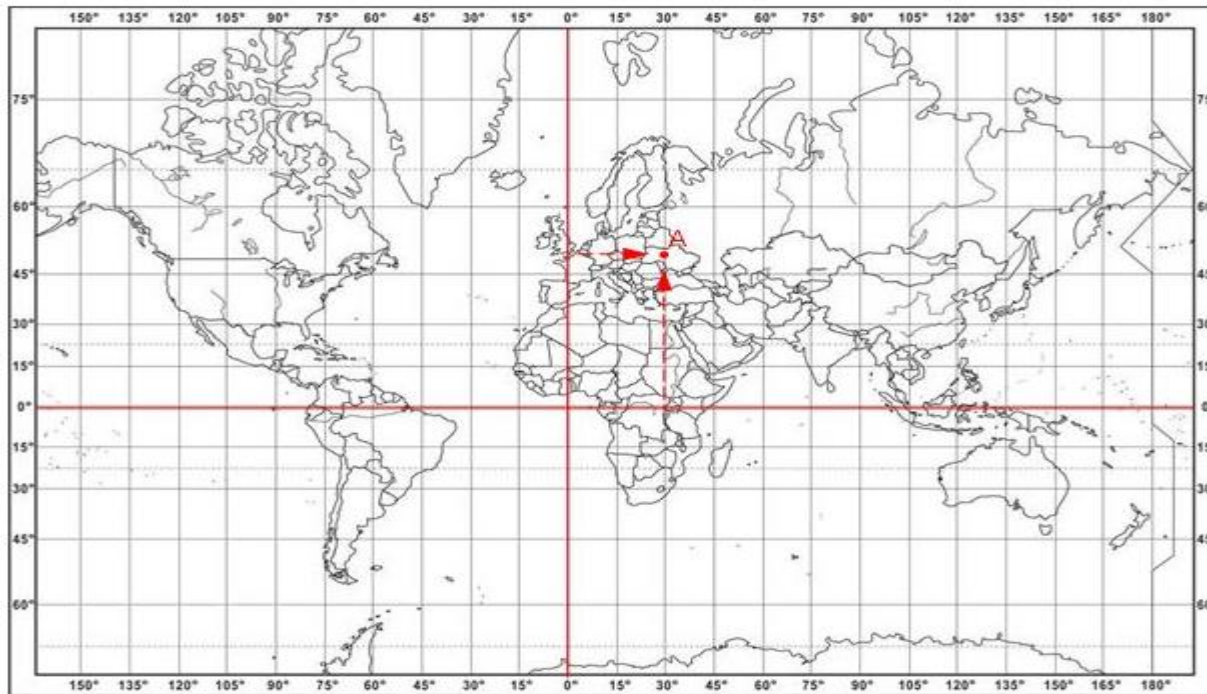

S

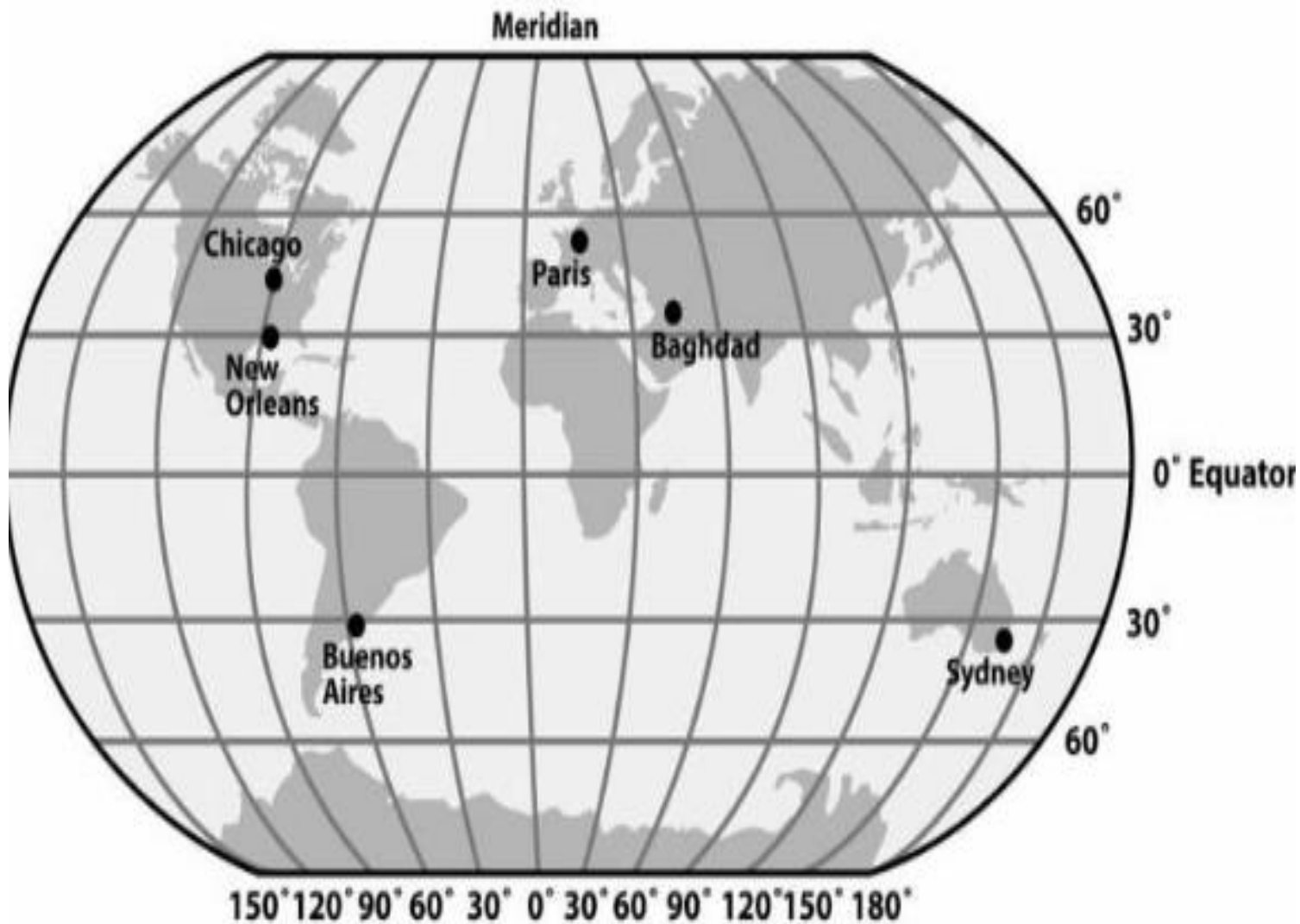
Вежба

Одредите математички положај тачке А

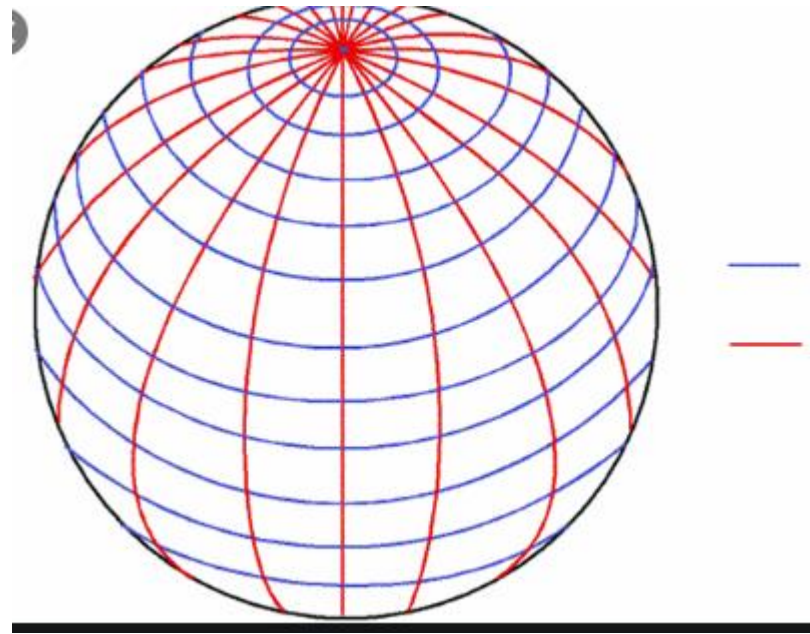

*Одредити математички положај неке тачке на Земљи, значи одредити географску ширину и дужину

запишите у свесци математички
положај ових градова

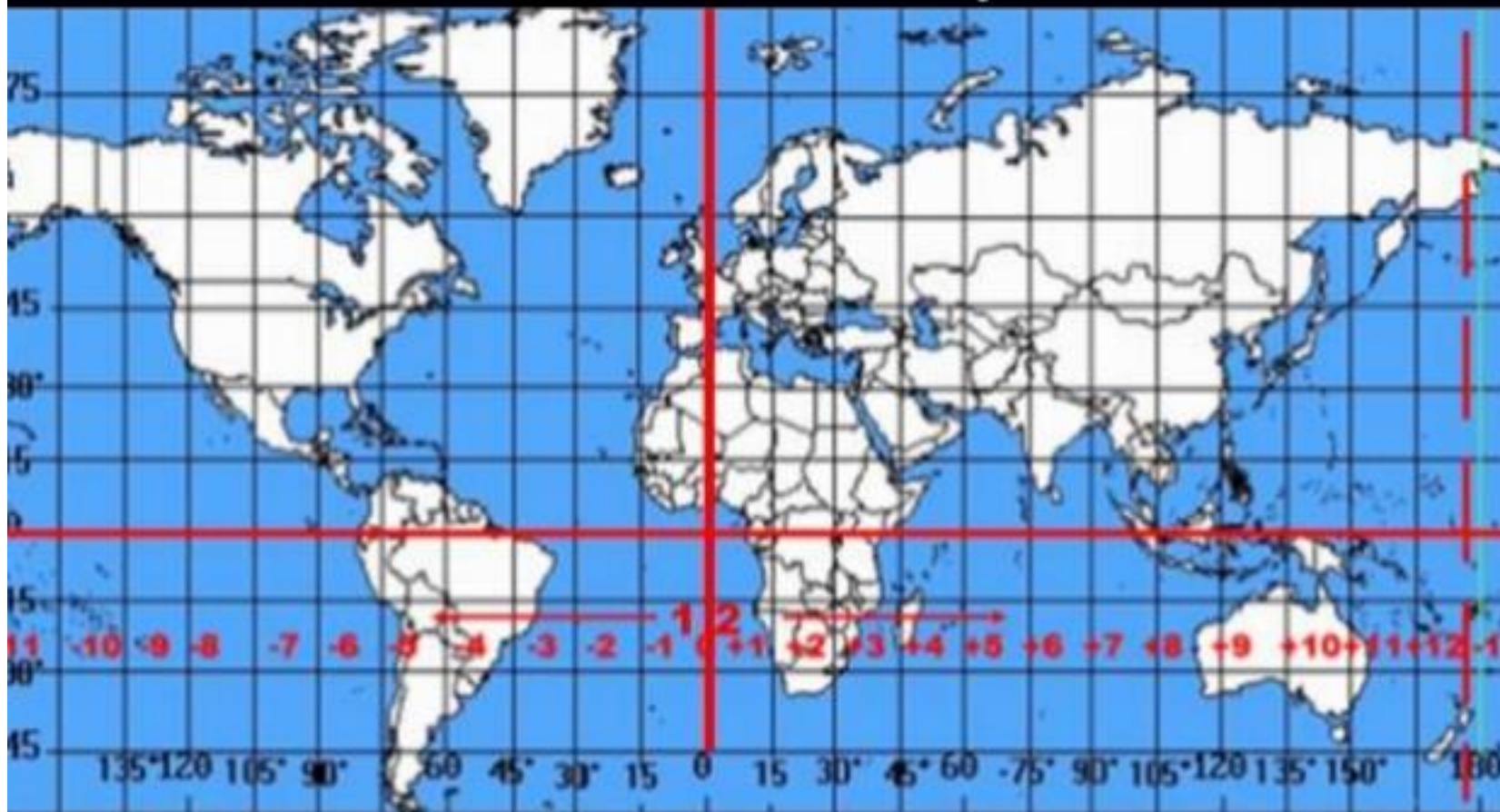

Како се зову плаве а како црвене
линије ?

ЧАСОВНЕ ЗОНЕ кад идемо према ИСТОКУ на сваких 15° ДОДАЈЕМО по 1 сат . Кад идемо према ЗАПАДУ на сваких 15° ОДУЗИМАМО по 1 сат ($1^\circ = 4 \text{ min.}$)

□ 24 часовне зоне: $15^\circ = 60 \text{ минута} = 1 \text{ сат}$

Питаље. КОЛИКО ПУТА МОЖЕМО ДА ДОЧЕКАМО НОВУ ГОДИНУ ПОД УСЛОВОМ ДА ИМАМО НЕКО СУПЕР БРЗО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО ?

Датумска граница- делимично прати 180 меридијан. Ту почиње нови дан. Народ који овде живи први дочекује Нову годину. Када се прелази мења се датум

Када путујеш **у смеру ротације** при преласку датумске границе **ОДУЗИМАШ** један дан

А уколико путујеш **супротно** од смера ротације **ДОДАЈЕШ** један дан